

### نظم جدید جهانی در راه است؟

**دیپلماسی ایرانی** | جنگ‌های بزرگ در نظام بین‌الملل معمولاً تنها به تغییرات نظامی محدود نمی‌شوند، بلکه می‌توانند ساختار قدرت جهانی را نیز دگرگون کنند. درگیری میان ایران از یک سو و ائتلافی شامل ایالات متحده و اسرائیل از سوی دیگر، حتی اگر محدود و کوتاه‌مدت باشد، پیامدهایی فراتر از خاورمیانه دارد که با توجه به وضعیت انسداد تنگه هرمز، چنین امری را شاهد هستیم. چنین جنگی نه تنها توازن قدرت منطقه‌ای را تغییر می‌دهد، بلکه جایگاه بازیگران نظام بین‌الملل از جمله دولت‌های متخاصم ایالات متحده آمریکا، اسرائیل و در پی آن‌ها دولت‌های بی‌طرف نظیر روسیه، بریتانیا و ژاپن را نیز تحت تأثیر قرار خواهد داد. در عین حال، ایران پس از جنگ به یکی از مهم‌ترین عوامل شکل‌دهنده نظم امنیتی جدید در منطقه تبدیل می‌شود.

**■ پیروزی نظامی به معنای تثبیت نفوذ سیاسی نیست**

ایالات متحده در چنین سناریویی، همچنان مهم‌ترین قدرت نظامی در سطح جهان باقی خواهد ماند. برتری فناوریانه، شبکه گسترده پایگاه‌های نظامی و توانایی عملیات فرامنطقه‌ای همچنان مزیت اصلی واشنگتن محسوب می‌شود. آمریکا در ابتدای جنگ با ایران، با ایراد ضربات و شوک اطلاعاتی و نظامی از طریق نیروی دریایی، توان موشکی و ظرفیت‌های اطلاعاتی فشار قابل توجهی ایجاد کرد.

با این حال تجربه جنگ‌های عراق و افغانستان نشان داده پیروزی نظامی لزوماً به معنای تثبیت نفوذ سیاسی نیست، با وجود آنکه آمریکا به برخی اهداف نظامی خود دست یافته اما هزینه‌های اقتصادی و سیاسی چنین جنگی به فرسایش قدرت نرم و مشروعیت بین‌المللی این کشور منجر شده است؛ چنان‌که ریزش حدود ۵۰تریلیون دلاری بورس آمریکا، افزایش قیمت سوخت در آمریکا (سوخت عادی و دیزل) و افزایش قیمت نفت خام، برنت و زغال سنگ از جمله نشانه‌های فرسایش قدرت نرم آمریکا به‌شمار می‌روند. همچنین، فشار اقسشار مختلف جامعه آمریکایی از جمله اعضای حزب دموکرات، سیاه‌پوستان و فعالان رسانه‌ای که به تازگی در تظاهرات «No Kings» در بوستون با حضور ۱۸۰ هزار نفر برگزار شد، چالش مشروعیت در قوه مجریه آمریکا و احتمال استیضاح ترامپ را افزایش می‌دهد. البته ترامپ سابقه دو بار استیضاح را دارد که در سال‌های ۲۰۱۹ به اتهام سوءاستفاده از قدرت و اختیارات قانونی و ۲۰۲۱ به اتهام باطل دانستن انتخابات ۲۰۲۰ و تبانی و شوراندن طرفداران حزب جمهوری‌خواه علیه کنگره در ۶ ژانویه ۲۰۲۱ صورت گرفت ولی هر دو بار توسط حزب جمهوری‌خواه تبرئه شد.

از این‌رو سناریو استیضاح ترامپ در زمره سناریوهای بعید قرار می‌گیرد. باری، درگیر شدن طولانی‌مدت آمریکا در یک بحران در خاورمیانه می‌تواند توجه راهبردی واشنگتن را از رقابت با قدرت‌های بزرگ دیگر به‌ویژه چین و روسیه، منحرف کند.

**■ در نظر اسرائیل، جنگ با ایران ماهیتی وجودی دارد**

در نظر اسرائیل، جنگ با ایران ماهیتی کاملاً راهبردی و تا حد بسیاری وجودی دارد. هدف اصلی اسرائیل از چنین درگیری تضعیف ظرفیت‌های نظامی و به‌ویژه برنامه‌های موشکی و هسته‌ای ایران بوده که ذیل سناریو ایران تضعیف‌شده – به‌ویژه در دو سال اخیر – به‌شدت قابل توجه اندیشکدان آمریکایی قرار گرفته است. در کوتاه‌مدت ممکن است اسرائیل با اتکا به توان اطلاعاتی، حملات دقیق و حمایت آمریکا به برخی موفقیت‌های نظامی دست یافته باشد، اما حضور گروه هکتیویستی حنظله فضای اطلاعاتی و نظامی اسرائیل را هدف قرار داده و برتری اسرائیل را مورد چالش قرار می‌دهد. پیامدهای بلندمدت چنین جنگی لزوماً به سود اسرائیل نخواهد بود، چنان‌که پیمان دفاع مشترک اسرائیل– فرانسه در پی رد درخواست ترامپ برای ورود به جنگ توسط فرانسه به‌صورت یکجانبه ملغی شد. تشدید رقابت تسلیحاتی در منطقه، افزایش انگیزه بازیگران غیردولتی برای مقابله با اسرائیل و وابستگی بیشتر امنیتی به ایالات متحده می‌تواند این کشور را وارد مرحله‌ای از نااطمینانی راهبردی کند. در نتیجه حتی یک پیروزی نظامی نیز نمی‌تواند تهدیدهای امنیتی اسرائیل را به طور پایدار کاهش دهد.

**■ پیامدهای ژئوپلیتیک جنگ برای روسیه**

روسیه از جمله بازیگرانی است که بدون مشارکت مستقیم در جنگ از پیامدهای ژئوپلیتیک آن نفع می‌برد. یکی از نتایج معمول درگیری‌های بزرگ در خاورمیانه افزایش قیمت انرژی در بازارهای جهانی است؛ وضعیتی که می‌تواند درآمدهای نفت و گاز روسیه را تقویت کند. این امر در بچبوجه جنگ و با تعلیق تحریم فروش نفت روسیه به قیمت بازار جهانی تصدیق شده است.

همچنین شرکت اورال کالی (Uralkali) روسیه که بزرگ‌ترین صادرکننده کود شیمیایی در جهان (۱۴درصد) به‌شمار می‌رود نیز با محدود کردن صادرات کود شیمیایی در آینده تولید محصولات کشاورزی، قیمت جهانی محصولات و صادرات آن تأثیرگذار خواهد بود که نقش تعیین‌کننده روسیه در تولید محصولات کشاورزی و قدرت قیمت‌گذاری را نشان می‌دهد. افزون بر این، درگیر شدن آمریکا در یک بحران جدید، فضای بیشتری برای تحرک ژئوپلیتیک روسیه در مناطق دیگر از جمله اروپای شرقی، قفقاز و آسیای مرکزی فراهم کرده است. این امر با کاهش توجه رسانه‌های غربی از جنگ اوکراین و حمله پهپادی ارتش روسیه به زیرساخت‌های اوکراین در پی جنگ ایران، تصدیق می‌شود.

با این حال روسیه نیز با نوعی دوگانگی مواجه خواهد بود؛ چراکه بی‌ثباتی در ایران با فروپاشی نظم منطقه‌ای می‌تواند پیامدهایی برای امنیت مرزهای جنوبی روسیه و حوزه نفوذ این کشور در قفقاز داشته باشد. بنابراین مسکو احتمالاً تلاش خواهد کرد از یک سو از مزایای ژئوپلیتیک جنگ بهره‌برد و از سوی دیگر از گسترش بی‌ثباتی جلوگیری کند.

**بلومبرگ: ترامپ رئیس‌جمهوری بود که آسیا را به پکن واگذار کرد**

# عقب‌گرد بزرگ ژئوپلیتیک آمریکا پس از جنگ با ایران



**صبا کریمی** | ستون‌نویس پایگاه خبری بلومبرگ می‌نویسد: «کشورهایی که معتقد بودند نظم تجاری باز، تحت حمایت هژمونی آمریکا، از آن‌ها در برابر شوک‌ها محافظت می‌کند، در حال تقلا هستند؛ اما کسانی که خطر وابستگی به واردات و زیرساخت‌های چینی را پذیرفتند، انعطاف‌پذیری غیرمنتظره‌ای از خود نشان می‌دهند».

به گزارش خبرآنلاین؛ میهرش شارما، ستون‌نویس پایگاه‌خبری بلومبرگ و تحلیلگر اقتصاد جهانی در یادداشتی می‌نویسد جنگ ایران ثابت کرد کشورهای آسیایی که به چین اعتماد کرده بودند، از تاب‌آوری بیشتری در برابر شوک ناشی از بسته شدن تنگه هرمز و بحران جهانی انرژی برخوردار بودند. این تحلیلگر اقتصاد جهانی معتقد است جنگ ایران ممکن است سبب شود ترامپ به عنوان رئیس‌جمهوری در تاریخ ثبت‌شود که قاره آسیا را به چین واگذار کرد.

**■ آن‌منطق قدیمی واژگون شده است**

برای دست‌کم یک دهه، کشورهای در حال توسعه در سراسر آسیا و آفریقا نگران وابستگی روزافزون به چین بوده‌اند. آن‌ها نگران تله‌های بدهی، سیاست‌های قهری و هزینه‌های پنهانی بودند که ممکن بود اقتصادشان را به سمت بحران سوق دهد، اما اکنون بحران از راه رسیده

و آن منطق قدیمی کاملاً واژگون شده است. پس از ۶هفته از جنگ ایالات متحده و اسرائیل علیه ایران و حملات متقابل متعاقب آن، کشورهایی که روی زنجیره‌های تأمین چینی شرط‌بندی کرده بودند، وضعیت بهتری نسبت به کسانی دارند که به «صلح آمریکایی» (Pax Americana) اعتماد کرده بودند.

پاکستان را در نظر بگیرید. تا به حال این کشور باید در میانه یک فروپاشی اقتصادی و اجتماعی دیگر می‌بود. پاکستان همواره در برابر شوک‌های قیمت انرژی آسیب‌پذیر بوده است؛ چرا که تقریباً تمام انرژی خود را وارد می‌کند و بخش عمده آن از طریق تنگه هرمز تأمین می‌شود. این کشور ۱۳۰ میلیارد دلار بدهی خارجی و کسری حساب جاری همیشگی دارد، بنابراین کوچک‌ترین تلنگری باید آن را به مارپیچ آشنای همیشگی می‌انداخت؛ درخواست‌های اضطراری از صندوق بین‌المللی پول، خاموشی‌های ۱۸

ساعته و ناآرامی‌های خیابانی.

اما هیچ‌کدام از این‌ها دیده نمی‌شود. مسلماً نشانه‌هایی از فشار وجود دارد: اسلام‌آباد قیمت سوخت را افزایش داده و قصد دارد روزانه دو تا سه ساعت برق را قطع کند. کمبود مداوم گاز طبیعی مایع (ال‌ان‌جی) نیز کارکرد نیروگاه‌ها را دشوار خواهد کرد، اما در مقایسه با وضعیت چند سال پیش – زمانی که پس از تهاجم روسیه به اوکراین، اقتصاد این کشور دچار فروپاشی تمام‌عیار شد – اکنون انعطاف‌پذیری قابل توجهی از خود نشان می‌دهد.

تفاوت در چیست؟ پتل‌های خورشیدی ساخت چین. پاکستانی‌ها با اشتیاق به سمت انرژی خورشیدی کوچ کرده‌اند و از سال ۲۰۲۴ سالانه حدود ۱۷گیگاوات کوچ چهارم سیستم‌های فتوولتائیک وارد می‌کنند. یک چهارم خانوارها برای مصارف شخصی خود پتل خورشیدی نصب کرده‌اند.

با هدف شکستن محاصره غزه

### فرانسوی‌ها به ناوگان بین‌المللی پیوستند

حدود ۲۰ فروند قایق حامل فعالان فرانسوی و شهروندان اروپایی از بندر مارسی عازم شده تا به ناوگان بین‌المللی شکستن محاصره نوار غزه بپیوندند. به گزارش ایسنا، این قایق‌ها که با شعار «غزه، مارسی با تو است» حرکت خود را آغاز کرده بودند محموله‌هایی از کمک‌های بشردوستانه از جمله تجهیزات پزشکی، مواد غذایی و آب آشامیدنی را برای مردم غزه حمل می‌کنند. بر اساس گزارش خبرگزاری آنا‌تولنی، ناوگان آزادی نوار غزه برنامه‌ریزی کرده تلاش دیگری را طی سال جاری میلادی برای شکستن محاصره در یابی رژیم صهیونیستی علیه نوار غزه صورت داده و وارد آب‌های غزه شود. شرکت‌کنندگان در این کاروان تأکید کرده‌اند اقدام آن‌ها کاملاً بشردوستانه و غیرنظامی بوده و هدف آن جلب توجه جامعه جهانی به محاصره غیرانسانی غزه است.

برخی از فعالان حاضر در مارسی به خبرنگاران گفتند قایق‌های فرانسوی پس از توقف در چند بندر اروپایی، به ناوگانی متشکل از کشتی‌هایی از ملیت‌های مختلف (از جمله اسپانیایی، ایتالیایی، نروژی و مالزیایی) خواهند پیوست. انتظار می‌رود این ناوگان در روزهای آینده به نزدیکی آب‌های سرزمینی فلسطین برسد.

این تحولات در حالی رخ می‌دهد که سازمان‌های بین‌المللی حقوق بشری بارها محاصره غزه را «مجازات دسته‌جمعی» و «نقض آشکار قوانین بین‌المللی» خوانده‌اند. حدود ۲ میلیون فلسطینی ساکن غزه با کمبود شدید آب، برق، دارو و مواد اولیه مواجه هستند.

اسلام‌آباد حتی مجبور نشد هزینه زیادی صرف یارانه برای گسترش انرژی‌های تجدیدپذیر کند. آن‌ها فقط به‌جای مبارزه با «مازاد تولید» چین، روی موج آن سوار شدند و با پایین نگه داشتن تعرفه‌ها، آن را برای شهروندان خود کارآمد کردند. بسیاری از کشورهای دیگر برای محافظت از تولید داخلی یا به حداقل رساندن ریسک سیاسی، گزینه معکوس را انتخاب کردند. کشورهایی که سعی کردند سلول‌های فتوولتائیک ارزان را دور نگه دارند، شاهد نرخ پذیرش بسیار کندتری بوده‌اند و در نتیجه، بسیار بیشتر در معرض هرج‌ومرج خلیج [فارس] قرار گرفته‌اند.

پنل‌های خورشیدی تنها راهی نیستند که کالاهای ارزان چینی در آن به‌جای ایجاد اختلال، به منبع ثبات تبدیل شده‌اند. نپال به‌جز نروژ، بالاترین نسبت خودروهای برقی را نسبت به هر کشور دیگری در جهان دارد. ناوگان عظیم خودروهای برقی ارزان‌وارداتی به این معناست که نپال بسیار کمتر از همسایگان آسیایی خود نگران قیمت بنزین است. این خودروها با برق پاک‌ی کار می‌کنند که از زیرساخت‌های برقایی (هیدرولیک) تولید می‌شود؛ زیرساخت‌هایی که بخشی از سرمایه‌گذاری آن توسط پکن تأمین شده است.

**■ شرط بندی روی پکن گزینه پرخطری نیست**

تصور اینکه سیاست‌گذاران در سراسر کشورهای در حال توسعه به این نمونه‌ها نگاه کنند و به این نتیجه برسند که شرط‌بندی روی پکن در واقع گزینه پرخطری نیست، دشوار نیست. برخی ممکن است پیش از این چنین ریسکی را پذیرفته باشند؛ واردات پنل‌های خورشیدی چینی در دو سال گذشته به‌ویژه در سراسر کشورهای جنوب صحرائ آفریقا به شدت افزایش یافته است. اگر تنها گزینه‌های موجود، وابستگی به پکن «مرکانتیلیسِٔ قابل پیش‌بینی» و ایالات متحده «غیر قابل پیش‌بینی، خودمحور و آشوب‌طلب» باشد، انتخاب بدیهی به نظر می‌رسد. ممکن است این تصمیمی اشتباه از آب درآید. تصور اینکه تکیه بر حسن نیت پکن ایمن‌تر است، عاقلانه نیست. تنها در سال گذشته، چین تمایل خود را برای استفاده اجباری (سلاح‌سازی) از کنترل بر زنجیره‌های تأمین، مانند تولید آهن‌ریا و عناصر نادر خاکی نشان داده است. اما در حال حاضر، تضاد آشکاری وجود دارد. کشورهایی که معتقد بودند نظم تجاری باز، تحت حمایت هژمونی آمریکا، از آن‌ها در برابر شوک‌ها محافظت می‌کند، در حال تقلا هستند؛ اما کسانی که خطر وابستگی به واردات و زیرساخت‌های چینی را پذیرفتند، انعطاف‌پذیری غیرمنتظره‌ای از خود نشان می‌دهند.

اگر ترامپ بدون تلاش برای بازگشایی تنگه هرمز از خلیج فارس عقب‌نشینی کند، وضعیت بدتر خواهد شد. آن‌گاه درسی که جهان می‌آموزد حتی سخت‌تر خواهد بود: آمریکا درباره تأمین انرژی شما تصمیم می‌گیرد، هیچ مسئولیتی در قبال عواقب آن نمی‌پذیرد و سپس صحنه را ترک می‌کند؛ اما چین فناوری‌ای را به شما می‌فروشد که به شما اجازه می‌دهد دیگر نگران اقدام‌های آمریکا نباشید.

نظامیان صهیونیست چگونه ركب خوردند؟

### جزئیات کمین حزب‌الله در ساحل لیطانی

رسانه‌های رژیم صهیونیستی گزارش دادند کمین محکم مقاومت اسلامی لبنان، تلاش‌ها برای عبور نیروهای ارتش این رژیم را ناکام گذاشت و این نیروها را مجبور به عقب‌نشینی و رها کردن تجهیزات خود کرد. به گزارش ایسنا، بر اساس گزارش شبکه خبری المیادین، در این کمین یک سرباز اسرائیلی کشته و حدود ۲۰ نظامی و افسر زخمی شدند. این کمین، نیروی اسرائیلی که مأموریت عبور از رودخانه را انجام می‌داد، هدف قرار داد و منجر به ناکامی یک مأموریت نظامی حساس و مجبور شدن نیروها به عقب‌نشینی شد. در شرح جزئیات این عملیات، شبکه ۱۳ رژیم صهیونیستی گزارش داد یگانی از «گردان ۸۹۰» وابسته به نیروهای چتربازان و واحد ویژه «پهلوم»، مأموریتی مهم برای کنترل منطقه‌ای در سمت دیگر رودخانه لیطانی به سمت ورودی شهرک «القطر» دریافت کردند. این نیروها حدود ۳۶ ساعت برای اجرای عملیات آماده‌سازی آماده شده و تجهیزات مهندسی لازم را فراهم کرده بودند. بر رسیدن این نیروها به عمق این منطقه، تحرکات آن‌ها آشکار و لحظات کمین آغاز شد؛ رزمندگان حزب‌الله لبنان با بمباران سنگین و هم‌زمان شلیک ده‌ها خمپاره و موشک در چند دقیقه، همان نقطه‌ای را که نیروها در آن مستقر شده بودند، هدف قرار دادند. در حالی که تلاش‌ها برای انتقال مجروحان تحت آتش ادامه داشت، در نهایت به دلیل افزایش شمار زخمی‌ها و عنصر غافلگیری، امکان عبور به آن سوی رودخانه از بین رفت و ادامه عملیات غیرممکن شد.

چگونه جریانی که می‌پنداشتند نابودش کرده‌اند، شگفتی آفرید

## ۱۰ غافلگیری در جنگ حزب‌الله با رژیم صهیونیستی

و این در عملکرد میدانی و نتایج بدست آمده در جبهه نبرد نمایان شده است. هشتمین غافلگیری برای دستگاه‌های اطلاعاتی و امنیتی رژیم صهیونیستی بود و آن‌ها شکست بزرگی در ارزیابی توانمندی‌ها و اهداف حزب‌الله در قبال غزه شده و تجهیزات مهندسی لازم را فراهم کرده حزب‌الله در مقابله با انواع مختلف جنگ علیه آن به ویژه موفقیت آن در خنثی کردن خطر ورود به جنگ داخلی با وجود اختلاف نظری سیاسی شدید بود و این مسئله اساساً به اثر بازدارندگی این حزب مربوط می‌شود. دهمین و آخرین غافلگیری نیز تغییری است که در مفهوم قدرت در منطقه ایجاد شد، به این شکل که دیگر قدرت تنها محدود به دولت یا ارتش نبوده بلکه در ارتباط با توان مقاومت و مدیریت جامعه و عامل زمان در شرایط پرفشار است و این می‌تواند الگوی جدیدی برای مقاومت در سایر مناطق باشد. مقاومت اسلامی لبنان - حزب‌الله دوام مارس سال جاری میلادی دست به ابتکار عمل شد و پس از ماه‌ها نقض توافق آتش‌بس از سوی رژیم صهیونیستی، وارد درگیری مستقیم با آن شد و توانست شرایط جدید و بی‌سابقه‌ای را به دشمن صهیونیستی تحمیل کرده و با اجرای تعداد زیادی عملیات موفق روزانه، ضربات سختی را به آن وارد کند.

درگیری فعلی میان حزب‌الله لبنان و رژیم صهیونیستی ۱۰ غافلگیری داشت که نشان می‌دهد طرف‌های مؤثر غیردولتی در کنار جوامع خود و فاکتور زمان، می‌توانند به عواملی تعیین‌کننده و استثنایی در روند درگیری تبدیل شوند.

نخستین غافلگیری در جامعه لبنان به ویژه در محیط مقاومت نهفته است، در حالی که انتظار می‌رفت فروپاشی اقتصادی شدید در لبنان به تضعیف حمایت مردمی منجر شود، اما واقعیت نشان‌دهنده انسجام مردمی فراتر از توان دولت در مدیریت بحران‌ها بوده و به این شکل جامعه به بازیگری محوری با توان دریافت شوک‌ها و حفظ حداقل سطح ثبات تبدیل می‌شود. به روایت ایسنا، غافلگیری دوم در دو نوع شکندگی است؛ اولی در جامعه اسرائیل و دومی در ارتباط با روابط مسئولان سیاسی و نظامی. انتظار می‌رفت این جامعه با کابینه راست‌گرایش، خود را با استراتژی مبتنی بر جنگ طولانی تا رسیدن به یک نتیجه قطعی هماهنگ کند اما خیلی زود مخالفت‌های داخلی آشکار شد و با توجه به تضاد میان ایده امنیت فوری و واقعیت جنگ طولانی که هزینه‌های نظامی، اقتصادی و روانی فزاینده‌ای را به دنبال دارد، خطر بازگشت بحران‌های قبلی نیز نمایان شد. همچنین